

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ
НАВЧАЛЬНИХ ПОСІБНИКІВ**
згідно Наказу МОН № 588 від 27.06.2008 року

Навчальна література (без грифу МОН)

1. Навчальний посібник з навчальної дисципліни ...
2. Навчально – методичний посібник з навчальної дисципліни...
3. Методичні вказівки по проведенню практичних занять з навчальної дисципліни...
4. Методичні вказівки до лабораторних робіт з навчальної дисципліни...
5. Методичні вказівки до семінарських занять з навчальної дисципліни...
6. Методичні вказівки по організації самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни...
7. Довідник з навчальної дисципліни....
8. Словник з навчальної дисципліни...
9. Збірник тестових завдань з навчальної дисципліни...
10. Збірник (навчальних, ситуаційних, ситуаційно- професійних) задач з навчальної дисципліни...
11. Збірник професійних алгоритмів з навчальної дисципліни...

Навчальні посібники - навчальні видання, які доповнюють або частково замінюють підручник у викладі навчального матеріалу з певної навчальної дисципліни, курсу або окремого розділу (до навчальних посібників належать також конспекти лекцій). Призначені на допомогу в практичній діяльності чи в оволодінні навчальною дисципліною.

Навчально-методичний посібник – навчально-методичне видання, яке, окрім навчального матеріалу, містить методичні вказівки (рекомендації) щодо викладення навчальної дисципліни або організації самостійної роботи, розвитку та виховання особистості.

Словники, енциклопедії, довідники для студентів — навчальні видання довідкового характеру, які містять упорядкований перелік відомостей про певну галузь знань або мовні одиниці (слова, словосполучення, фрази, терміни, поняття, знаки, імена).

Методичні вказівки (рекомендації) - навчально-методичні видання, які містять інформацію обов'язкового чи рекомендаційного характеру для виконання різних видів аудиторної та самостійної роботи студентами: практичних занять, лабораторних занять та семінарів.

Показники якості навчально-методичного видання:

- науковість викладу навчального матеріалу;
- формування світогляду;
- виховний потенціал навчального матеріалу;
- розвиваючий ефект навчального матеріалу;
- дидактична досконалість;
- методичне забезпечення.

Структура навчально-методичних видань:

1. вступ (або передмова)
2. тематичні плани
3. основний текст
4. питання, тести для самоконтролю
5. обов'язкові та додаткові задачі, приклади
6. довідково-інформаційні дані (таблиці, схеми)
7. апарат для орієнтації в матеріалах книги (предметний, іменний покажчики)
8. бібліографічний опис
9. додатки

Зміст

Зміст – це перелік заголовків у книзі. Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті. Скорочувати заголовки у змісті або давати їх в іншій редакції порівняно із заголовками у тексті не дозволяється. До змісту, як правило, необхідно включати всі заголовки рукопису. Позначення ступенів прийнятої рубрики (“частина”, “розділ”, “параграф” та їх порядкові номери) пишуться в один рядок з відповідними заголовками і відділяються від них крапкою. Всі заголовки у змісті починаються з прописної літери без крапки на кінці. Останнє слово кожного заголовка з'єднують крапками з відповідним номером сторінки в правому стовпчику змісту.

Вступ (передмова)

Вступ (передмова) повинен відповідати таким основним вимогам: характеризувати роль та значення дисципліни (виду занять) у підготовці фахівця, показувати місце відповідного курсу серед інших дисциплін, містити формулювання основних завдань, які стоять перед студентом при вивченні навчальної дисципліни. Обсяг передмови – 0,1-0,2 авт. арк. (тобто 2 - 4 сторінки).

Основний текст

Основний текст навчально-методичних матеріалів – це дидактично та методично оброблений і систематизований автором навчальний матеріал.

Викладення матеріалу має характеризуватися об'єктивністю, науковістю та чіткою логічною послідовністю. Композиція навчально-методичних матеріалів, терміни, прийоми введення до тексту нових понять, використання засобів наочності повинні бути направлені на те, щоб передати студентові певну інформацію, навчити його самостійно користуватися книгою, захопити його, викликати інтерес до предмета, що вивчається.

Питання, тести, задачі, завдання

Питання, тести, завдання (для самоперевірки та контролю засвоєння знань) дозволяють забезпечити більш ефективно опрацювання студентом навчального матеріалу в процесі самостійної роботи; розміщуються наприкінці кожної структурної частини книги. Обов'язкові та додаткові задачі, приклади, питання і тести сприяють формуванню практичних прийомів і навичок логічного мислення, орієнтують студента на активну пізнавальну діяльність, самостійну творчу працю.

Термінологічний словник

Термінологічний словник – обов'язковий структурний елемент видання. Він повинен містити терміни та їх визначення українською мовою. Терміни розташовуються виключно в алфавітному порядку.

Покажчики

Покажчики полегшують користування навчальною літературою. До предметного покажчика необхідно включати основні терміни і поняття, що зустрічаються у книзі, а до іменного – прізвища та ініціали тих осіб, відомості про яких можна знайти в книзі. Поруч з терміном у предметному покажчику або прізвищем в іменному покажчику через кому проставляються номери сторінок, на яких цей термін або прізвище зустрічаються.

Терміни у предметному покажчику або прізвища в іменному покажчику пишуться в один стовпчик і розташовуються виключно в алфавітному порядку.

Групу термінів або прізвищ, що починаються з однієї літери, відділяють від наступної групи пропуском.

Бібліографічний опис

У навчально-методичному виданні необхідно вказати використану та рекомендовану літературу для поглибленого вивчення курсу, розподіливши її на основну та додаткову. Основними елементами бібліографічного опису є прізвища автора, назва твору, місце випуску, назва видавництва, рік випуску, кількість сторінок. Бібліографічні посилання необхідно давати на останнє видання вказаного твору або зібрання творів.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ

1. Текст повинен бути надрукований згідно з правилами правопису української мови.
2. Шрифт набору - Times New Roman; кегель – 11 - 14 пт; міжрядковий інтервал – одинарний, орієнтація “книжкова”; поля: верхнє – 2 см, нижнє – 2 см, правє – 2 см, лівє – 2 см.
3. Під час роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності й чіткості зображення впродовж усього тексту. Лінії, літери, цифри та інші знаки повинні бути чіткі та мати однаковий чорний колір.
4. Сторінки нумеруються арабськими цифрами. Номер проставляють по центру сторінки без крапки в кінці.
5. Титульний аркуш та його зворот включають до загальної нумерації, але номери сторінок на титулі не проставляють.

РЕЦЕНЗУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Рецензія – вид роботи, що дає оцінку.

У рецензії необхідно дати розгорнутий і вмотивований висновок щодо призначення та використання рецензованої роботи. Рецензія має містити кваліфікований аналіз, аргументовану оцінку і обґрунтовані рекомендації. Оцінюючи посібнику рецензент повинен визначити:

1. відповідність поданого матеріалу навчальному плану та навчальній програмі (системність і послідовність, доступність, єдність теорії та практики, навчання і виховання, професійна спрямованість)
2. актуальність
3. науково-методичну цінність
4. повноту, послідовність, логічність викладення матеріалу, чіткість формулювань і зв'язок між окремими частинами
5. структура та стиль; коректність наукової термінології
6. основні позитивні якості та недоліки роботи
7. доцільність (недоцільність) видання

Зауваження і побажання рецензента повинні бути принциповими, обґрунтованими, чітко сформульованими та спрямованими на вдосконалення науково-методичного рівня наданої роботи. У разі негативної оцінки оригіналу в цілому рецензент повинен обґрунтувати свої висновки. Разом з тим критика рецензента повинна бути тактовною.

У кінці рецензії вказується прізвище, ім'я та по батькові рецензента, посада, вчений ступінь, звання.

Зразок оформлення титульної сторінки навчального посібника без Грифу МОН України

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
КИЇВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**

КВНЗ КОР «БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ МЕДКОЛЕДЖ»

Головко Л.О.

Посібник

**методичні рекомендації до організації
самостійної роботи
з медичної біології
для студентів спеціальності «Лікувальна справа»**

**м. Біла Церква
2014 р.**

Зразок оформлення другої сторінки *навчального посібника без Грифу МОН України*

Головко Л.О.

Навчальний посібник з медичної біології.

м. Біла Церква, 2014 р. – 58 с.

Рецензенти:

Доктор біологічних наук, професор (ПІБ)

Викладач – методист вищої кваліфікаційної категорії

Анотація змісту посібника _____

Розглянуто та затверджено на засіданні
методичної ради Білоцерківського медичного коледжу
та рекомендовано до друку
Протокол № ___ від «___» _____ 20__ р.

м. Біла Церква
20__ р.

Можливі структурні розділи посібника:

1. вступ (або передмова)
2. зміст з указаною нумерацією сторінок
3. тематичні плани
4. основний текст
5. питання, тести для самоконтролю
6. обов'язкові та додаткові задачі, приклади
7. довідково-інформаційні дані (таблиці, схеми)
8. апарат для орієнтації в матеріалах книги (предметний, іменний покажчики)
9. бібліографічний опис
10. додатки